

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG LEGFELSŐBB BÍRÓSÁGA

Bfv.II.477/2010/10. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Magyar Köztársaság Legfelsőbb Bírósága Budapesten, a 2010. év október hó 21. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

v é g z é s t :

A cserbenhagyás vétsége miatt folyamatban volt büntetőügyben a terhelt védője által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálv a Veszprémi Városi Bíróság 1.B.312/2008/35. számú ítéletét és a Veszprém Megyei Bíróság 3.Bf.586/2009/10. számú végzését hatályában fenntartja.

A felülvizsgálati eljárásban felmerült 26.563 (huszonhatezer-ötszázhatvanhárom) forint bűnügyi költséget az állam viseli.

A végzés ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

I. A Veszprémi Városi Bíróság a 2009. május 18. napján kihirdetett 1.B.312/2008/35. számú ítéletével a terheltet bűnösnek mondta ki cserbenhagyás vétségében (Btk. 190. §). Ezért őt 200 napi tétel (400 forint egy napi tétel összegű), összesen 80.000 forint pénzbüntetésre ítélte és rendelkezett a bűnügyi költség viseléséről.

A megállapított tényállás szerint az 1967-ben született szlovák állampolgár és büntetlen előéletű terheltnek 18 éves kora óta van jogosítványa, mintegy 3 éve dolgozik kamionsofőrként.

N.-ből M.-re szállított árut, amikor 2007. október 25. napján este 18 óra 55 perc körül a 82-es számú főúton, V. irányából Z. felé haladt a Volvo típusú vontatóból és a hozzá kapcsolt pótkocsiból álló járműszerelvénnel. A 15-16 km-es szelvény között egy balra ívelő útkanyarulatban, kissé áttért a menetiránya szerinti bal oldali forgalmi sávba. Ekkor vele szemben szabályosan közlekedett a sértett az általa vezetett Mercedes típusú autóbusszal. A sértett észlelte, hogy a terhelt által vezetett járműszerelvény úgymond „kacsázik”, ezért a jobb oldali padka felé húzódott, ám a terhelt a vontató visszapillantó tükrével nekiütközött a sértett által vezetett autóbusz visszapillantó tükrének.

Az ütközés következtében az autóbusz vezetőülése melletti ablak betörött, az üvegszilánkok a sértett ölére hullottak. Az ütközési törmelék egy része nekicsapódott az autóbusz mögött haladó sértett által vezetett Mazda típusú személygépkocsi karosszériájának.

A terhelt annak ellenére, hogy az ütközéssel járó nagy hanghatás, továbbá a visszapillantó tükrének a megsérülése miatt észlelte az ütközést, a helyszínen nem állt meg és nem győződött meg arról, hogy a baleset következtében valaki megsérült-e, avagy az életét, vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e, hanem továbbhajtott.

A baleset során személyi sérülés nem történt, csupán a sértetti autóbuszban és a sértetti Mazda típusú személygépkocsiban keletkezett anyagi kár.

Tekintettel arra, hogy az ütközést követően a terhelt a helyszínen nem állt meg, a bíróság külön vizsgálta, hogy észlelhette-e a baleset bekövetkeztét, avagy azért haladt fékezés és megállás nélkül tovább, mert azt nem vette észre. A terhelt védekezését elvetve megállapította, észlelte a terhelt, hogy a visszapillantó tükrével nekiütközött a szemből érkező járműnek, mégsem állt meg és nem győződött meg arról, hogy a baleset következtében történt-e sérülés, avagy valaki segítségnyújtásra szorul-e. Ezért őt bűnösnek mondta ki a Btk. 190. §-ában meghatározott és aszerint büntetendő cserbenhagyás vétségében.

A felmentésre irányuló védelmi fellebbezések folytán másodfokon eljáró Veszprém Megyei Bíróság a 2010. január 11. napján tartott nyilvános ülésen meghozott 3.Bf.586/2009/10. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Megállapította, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg, abból törvénysértés nélkül vont következtetést a terhelt bűnösségére és a cselekmény jogi minősítése is törvényes. A védelem által hivatkozott BH.2004/308. számú eseti döntés kapcsán kifejtette, hogy az olyan baleseti szituációt vesz alapul, ahol csak a járművek tükrei értek össze. Az alapul fekvő ügyben azonban több történt. A

balesettel érintett busz visszapillantó tükre betörte a vezető oldalon a jármű ablakát és a törött üveg a jármű belsejébe, a vezető ölére hullott. Ezen túlmenően a buszt követő jármű karosszériáját is érte a törmelék. E körülmények olyan többletet jelentenek a baleseti történések sorában, ami testi sérülést is okozhatott volna, s ezzel a terheltnek számolnia kellett.

II. A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a védő nyújtott be felülvizsgálati indítványt a Be. 416. § (1) bekezdésének a) pontja alapján arra hivatkozással, hogy a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértésével került sor.

A felülvizsgálati indítvány lényege szerint önmagában a két tükrő találkozása nem okozhat személyi sérüléssel járó balesetet. A veszélyhelyzetet az okozta, hogy a busz tükre belévágódott a busz ablakába és az kitört. A másodfokú bíróság azonban a végzésében nem állapította meg a tényállás részeként azt a körülményt, hogy a terheltnek észlelnie kellett az autóbusz ablakának betörését és a körülményekből is arra vonható következtetés, hogy ezt nem is észlelhette. Valójában a másodfokú bíróság a végzésében olyan többlet tényállási elemért tette objektíve felelőssé a terheltet, amelyet ő az adott szituációban nem észlelhetett, nem észlelt és ezért az eseményekből sem következtethetett alappal a személyi sérülés veszélyére. Nem valósultak meg tehát a cserbenhagyás tényállási elemei.

Hivatkozott még a védő arra, hogy a BH 2004/308. szám alatt közzétett eseti döntés tényállása a terhelt észlelhetősége szempontjából azonos a perbeli tényállással és ezért megmagyarázhatatlan, hogy az iránymutatásként közzétett ügyben hozott eltérő döntés ellenére marasztalta el a terheltet a bíróság.

A védő mindezek alapján a jogerős döntés megváltoztatását és a terhelt felmentését indítványozta.

A Legfőbb Ügyészség a BF.1574/2010. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt nem találta alaposnak. Kifejtette, hogy a cserbenhagyás törvényi tényállásának a megvalósulása szempontjából annak van meghatározó jelentősége, hogy a baleset körülményeiből fennállt-e a személyi sérülés bekövetkezésének a reális lehetősége. Az objektív helyzetnek megfelelően a balesetet a tényállás alapján nem vitathatóan észlelő terhelt tudatában a balesettel érintett járművek jellege, azok tömege, terjedelme, sebessége és az ütközés jellege - a viszonylag nagy méretű és tömegű visszapillantó tükrök ütközése és az autóbusz visszapillantó tükrének becsapódása - miatt a személyi sérülés bekövetkezésének a reális veszélye kialakult. Ehhez képest annak a körülménynek, hogy a tényleges következményeket a balesetet okozó terhelt ezt követően

mennyivel észlelte, észlelhette, amiatt nincs jelentősége, mert épp az ő magatartása teremtette meg azt a helyzetet, hogy a baleset észlelése ellenére megállási kötelezettségének az elmulasztása miatt nem tudott meggyőződni annak következményeiről.

A Legfőbb Ügyészség szerint a bíróságok az irányadó tényállásból helyesen következtettek a terhelt bűnösségére, törvényesen minősítették a cselekményét és a kiszabott büntetés is törvényes, ezért a marasztaló jogerős döntés hatályában fenntartását indítványozta.

A Legfelsőbb Bíróság a Be. 420. §-ának (1) bekezdése és a Be. 424. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott, amelyen a védő a felülvizsgálati indítványát fenntartotta és részletesen indokolta. Hangsúlyozta, hogy a terheltnek a külső alkatrészek (tükrök) ütközéséből nem kellett számolnia a személyi sérülés bekövetkezésének a lehetőségével. Azt már a másodfokú bíróság állapította meg, hogy a tükör a busz ablakának az üvegét is betörte, ám ezt a terhelt már végképp nem észlelte és arról nem is tudott, hiszen továbbhaladt a járművével.

Nem szakkérdés hogy a terhelt észlelte-e a busz ablakának a betörését, hanem ténykérdés, amelyet a bíróságnak a körülmények mérlegelésével kell megállapítania. A terhelt a kamion zárt fülkéjében nem észlelte a busz üvegének a kitörését.

A legfőbb ügyész képviselője a nyilvános ülésen az átiratában foglaltakat fenntartotta. Kifejtette a tükrök ütközését követően azt, hogy a busz tükre a busz ablakába vágódott a terheltnek már valóban nem kellett feltétlenül látnia, észlelnie. Az ilyen jellegű ütközések esetén azonban az minimálisan elvárható, hogy a jármű vezetője megálljon és meggyőződjön róla, nincs-e komolyabb baj.

A tükrök összeütközésével járó balesetek gyakran előfordulnak. Bizonyos esetekben valóban nem kell személyi sérülés veszélyével számolni. Ha azonban az eset körülményeiből fakadóan az utóbbi veszélyével az abban részes jármű vezetőjének számolnia kell, akkor feltétlenül meg kell állnia és meg kell győződnie a Btk. 190. §-ában meghatározott büntetőjogi parancs teljesítéséhez.

III. A Legfelsőbb Bíróság a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot az abban rögzített tényállás alapul vétele mellett egyrészt a felülvizsgálati indítványban megjelölt - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott - okból, valamint - a Be. 416. §-a (1) bekezdésének c) pontjában írt eljárásjogi felülvizsgálati okok tekintetében - hivatalból [Be. 423. § (4)-(5) bek.] bírálta felül.

Ennek során a felülvizsgálati indítványt alaptalannak, a Legfőbb Ügyészség nyilatkozatát alaposnak találta.

A Be. 416. §-a (1) bekezdésének a) pontja szerint felülvizsgálatnak a bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen akkor van helye, ha a terhelt felmentésére vagy az eljárás megszüntetésére, illetve a terhelt bűnösségének megállapítására, továbbá kényszergyógykezelésének elrendelésére a büntető anyagi jog szabályainak megsértése miatt került sor.

A Btk. 190. §-a szerint a közlekedési balesettel érintett jármű vezetőjének a baleset helyszínén megállási kötelezettsége van azért, hogy meggyőződjék arról, hogy valaki megsérült-e, nem szorul-e bárki életét vagy testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra. E kötelezettség - közvetve - tehát a balesettel összefüggésben keletkezhető személyi sérülések ellátásának - s következményei elhárításának - célját szolgálja, s kizárólag akkor áll fenn, ha a baleset jellegéből, körülményeiből adódóan személyi sérülés objektív lehetősége fennáll.

A legfelsőbb Bíróság ennek megfelelően mindenekelőtt azt vizsgálta, hogy a terhelt szabályszegése folytán a baleset jellegéből, körülményeiből fakadóan ténylegesen bekövetkezett-e a testi sérülés objektív, reális lehetősége.

Nem értett egyet a felülvizsgálati indítvány érvelésével, amely szerint a járművek tükreinek a találkozása nem okozhat személyi sérüléssel járó balesetet.

Amint arra már a BH 2004/308. alatt közzétett döntésében is rámutatott a Legfelsőbb bíróság, a tükrök összeütközésével megvalósuló balesetek körében a cserbenhagyás bűncselekményének megállapítására csak akkor nem kerülhet sor, ha a baleset jellegéből, körülményeiből adódóan a személyi sérülés objektív lehetősége nem áll fenn. A testi sérülés előidézése reális veszélyének hiányában ugyanis Btk. 190. §-ában meghatározott cserbenhagyás vétsége valóban nem valósul meg.

A felülvizsgálat alapjául szolgáló ügyben azonban nem ez történt. Az irányadó tényállás szerint az autóbusz és a vontató kifejezetten nagy méretű ehhez igazodóan nagy tömegű tükrei ütköztek jelentős, összességében a 100 km/h-t lényegesen meghaladó, mintegy 140-160 km/h sebességgel. Az ilyen jellegű ütközés feltétlenül együtt jár a visszapillantó tükrök valamilyen mérvű roncsolódásával, csapódásával. Márpedig az ilyen jellegű roncsolódás és csapódás elsősorban a sérülő tükrök közelében tartózkodó járművezetők, de mellettük a közlekedés egyéb résztvevői számára is a személyi sérülés közvetlen veszélyét teremti meg. S így volt ez az alapul fekvő baleset során is. A baleset nem ott ért véget, hogy a tükrök összeütköztek és ezzel a terheltnek is számolnia kellett volna. Ő

azonban nem törődött ezekkel a lehetséges további körülményekkel, ezért állapítható meg a felelőssége. Azt rótták a bíróságok a terhére, hogy nem állt meg és nem győződött meg arról, hogy valaki megsérült-e avagy az életét vagy a testi épségét közvetlenül fenyegető veszély miatt segítségnyújtásra szorul-e. Mivel pedig a baleset következtében - a busz üvegének a betörése folytán, illetve az ütközési törmelék szétszóródásával érintett követő jármű mozgására is figyelemmel - ténylegesen kialakult a balesettel érintett személyek sérülésének a közvetlen lehetősége, ezért a cserbenhagyás vétségének valamennyi tényállási eleme megvalósult.

Az irányadó tényállásból tehát helyesen vonták le az eljáró bíróságok azt a következtetést, hogy a terheltnek a balesettel érintett gépkocsikban utazó személyek sérülésének reális veszélyével számolnia kellett. Az a tény pedig, hogy adott ügyben a körülmények szerencsés alakulása folytán ez utóbbi elmaradt, semmiképpen nem szolgálhat a baleset helyszínét az általános erkölcsi parancsot és egyúttal a KRESZ 58. §-ának (1) bekezdésében is előírt megállási és meggyőződési kötelezettségét szándékosan elmulasztó terhelt javára.

Hivatkozva a felülvizsgálati indítvány érvelésére, a Legfelsőbb Bíróság hangsúlyozza, hogy továbbra is irányadónak tekinti és a maga gyakorlatában is követi a BH 2004/308. és a BH 1989/387. szám alatt közzétett döntésekben foglalt iránymutatást, amelyek lényege, hogy a cserbenhagyás bűncselekményének megállapítására csak akkor kerülhet sor, ha a baleset jellegéből, körülményeiből adódóan a személyi sérülés objektív lehetősége fennáll. A testi sérülés előidézése reális veszélyének hiányában Btk. 190. §-ában meghatározott cserbenhagyás vétsége valóban nem valósul meg.

Mindezekre figyelemmel a Legfelsőbb Bíróság azt állapította meg, hogy a terhelt bűnösségének kimondására a büntető anyagi jog szabályainak a megsértése nélkül került sor. S miután nem észlelt olyan eljárási szabálysértést sem, amelynek vizsgálatára a Be. 423. §-ának (5) bekezdése alapján hivatalból köteles - a felülvizsgálati indítványnak nem adott helyt, s a megtámadott határozatokat - a Be. 426. §-a alapján - a hatályában fenntartotta.

A felülvizsgálati eljárásban a tolmács közreműködésével összefüggésben felmerült bűnügyi költséget az állam viseli.

A Legfelsőbb Bíróság határozata elleni fellebbezést a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, a felülvizsgálatot pedig a 416. §-a (4) bekezdésének a b) pontja zárja ki.

A Be. 418. §-ának (3) bekezdése szerint minden jogosult csak egy ízben nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 416. § (1) bekezdésének e)

vagy g) pontján alapul. A Be. 421. §-ának (3) bekezdése pedig úgy rendelkezik, hogy az ugyanazon jogosult által ismételten előterjesztett, illetőleg a korábbival azonos tartalommal ismételten előterjesztett indítvány elutasítására vonatkozó határozat hozatalát a Legfelsőbb Bíróság mellőzheti.

Budapest, 2010. október 21.

Dr. Katona Sándor s.k. a tanács elnöke, Dr. Molnár Gábor s.k.
előadó bíró, Dr. Kiss Sándor s.k. bíró

A kiadmány hitelélül:

tisztviselő
Bné